

Altijd op zoek naar hoe het beter kan

Er wordt veel gediscussieerd aan de keukentafel van Astrid Brandl en Jens Timmering. De ondernemende Duitse melkveehouders zijn, samen met hun medewerkers en stagiairs, altijd op zoek naar verbetermogelijkheden voor de bedrijfsvoering. Ook in de fokkerij gaan ze voor maximale vooruitgang.

TEKST WICHERT KOOPMAN

‘Laten we dingen beter maken ...’ Het was, vrij vertaald, de reclameslogan van een Nederlandse elektronicafabrikant. Maar het zou evengoed het bedrijfsmotto kunnen zijn van de Duitse melkveehouders Jens Timmering en Astrid Brandl. Tijdens een rondleiding toont Brandl het resultaat van een snelle bedrijfsontwikkeling. Maar ze wijst ook op zaken die beter zouden kunnen. ‘We schipperen altijd tussen wat optimaal is voor het vee en de medewerkers en wat praktisch haalbaar is’, legt ze uit. ‘Daarbij bood de melkprijs ons jarenlang weinig investeringsruimte. Gelukkig is die ruimte er met de huidige melkprijs wel.’

Van zuid naar noord en vice versa

Het was de zoektocht naar vooruitgang die Brandl als jonge dierenarts vanuit het bergachtige Zuiden naar de glooiende noordelijke deelstaat Nedersaksen bracht. ‘Mijn ouders hadden een melkveebedrijf met veertig koeien. Ik wist al jong dat ik met vee wilde werken en ging daarom diergeneeskunde studeren’, vertelt ze in de ruime woonkeuken van de Duitse boerenhoeve. Tijdens een stage in de Amerikaanse staat Michigan maakte de dierenarts in opleiding kennis met een voor

haar nieuwe benadering van diergezondheidszorg. Leergierig als ze was, wilde ze meer weten over het veemanagement op grotere bedrijven en besloot een paar jaar te gaan werken in het noorden van Duitsland. Brandls plan was om de kennis over te brengen naar de nog meer traditioneel boerende veehouders in Beieren. Maar het liep anders toen ze haar man Jens leerde kennen en zich met hem stortte op het bedrijf in Badbergen. Dit ontwikkelde zich snel, onder andere via een fusie met Brandls ouderlijk bedrijf in Beieren. Losgelaten heeft de dierenarts haar plannen overigens niet. Zo zijn er op het bedrijf vaak studenten uit het Zuiden te vinden en startte ze alsnog een adviespraktijk. ‘Ongeveer eens in de maand reis ik voor een week af naar Beieren, waar ik een vaste groep veehouders begeleid. En op afstand ondersteun ik hen met veterinaire adviezen’, legt ze uit. ‘En als ik hier de bergen mis, ga ik ’s avonds een biertje drinken bij mijn pinzgauers, die ik meebracht van thuis’, verklaart ze met een glimlach.

1500 dieren op zeven locaties

De rondleiding over het erf vraagt even tijd. Het gemengd bedrijf met 80 hectare grond, 50 fokzeugen en

BEDRIJFSPROFIEL

naam	Timmering-Brandl Milch KG
eigenaren	Jens Timmering (55), Astrid Brandl (49, foto) en Maraike Schaffer (29)
arbeid	14 vaste medewerkers, diverse losse krachten en stagiairs
bouwplan	240 ha mais, 120 ha tarwe, 140 ha gras, 70 ha aardappelen en 30 ha suikerbieten
veestapel	650 melk- en kalfkoeien en 850 stuks jongvee
rantsoen	volledig tnr met mais- en graskuil, perspulp, bierbostel, maismeel, raapschroot en sojaschroot en synthetische aminozuren voor de verse koeien
rollend jaargemiddelde levensproductie bij afvoer	13.400 kg melk met 4,08% vet en 3,51% eiwit ongeveer 55.000 kg melk
aantal honderdtonners	83
neventakken	akkerbouw en monomestvergistig
hobby	kudde van 30 pinzgauers

25 melkkoeien, waar de jonge Jens Timmering startte, is nu de hoofdvestiging van een onderneming met 600 hectare land en een veestapel van 650 melk- en kalfkoeien en 850 stuks jongvee. Een eerste ligboxenstal voor 40 koeien bouwde de jonge veehouder in 1996. Deze werd in een aantal fases uitgebreid tot een stallencomplex met 600 boxen onder één dak. Op deze boerderij zijn ook alle kalveren tot drie maanden gehuisvest.

‘In totaal hebben we nu zeven locaties in beheer’, vertelt Brandl. ‘Sinds een jaar pachten we een tweede bedrijf voor melkkoeien. De veehouder van wie we dit bedrijf overnemen, melkt hier 160 van onze koeien met drie robots. Maar met de data uit de robots en sensoren in de oren van de dieren kan ik de productie, vruchtbaarheid en gezondheid van alle koeien op afstand volgen. Voor- dat ik ’s morgens mijn eerste kop koffie op heb, weet ik

al hoe het loopt en welke koeien we extra in de gaten moeten houden’, legt ze uit.

‘Nieuwe technische hulpmiddelen zijn echt super en maken het werk een stuk gemakkelijker. Maar ze kunnen onze boerenervaring nog niet volledig vervangen. Het menselijk oog blijft nodig’, ervaart ze. ‘Voor de jonge mensen die hier stage lopen, is de techniek niet enkel een voordeel’, vindt Brandl. ‘Ze leren gezondheidsproblemen alleen nog op een “gemakkelijke” manier onderkennen en niet via de “harde” leerschool. Daarmee ontwikkelen ze niet zomaar het fingerspitzengefühl van ervaren dierenartsen en veehouders.’

De jongveebezetting op het bedrijf is ruim met 850 jonge dieren op 650 melkkoeien. ‘We houden alle vaarskalveren aan en selecteren pas nadat ze hebben gekalfd’, verklaart Brandl. ‘De allerbeste vaarzen houden we zelf en

Links: alle vaarzen kalven af op de hoofdlocatie

Onder: de koeien worden drie keer daags gemolken door een vaste groep van zeven melkers uit Roemenië

ook de dieren met een mankementje blijven lopen. Maar uit de middengroep verkopen we er jaarlijks zeker tweehonderd via de veiling in Osnabrück.'

Aminozuren voor verse koeien

De gedrevenheid om alles uit de koeien te halen resulteert in een rollend jaargemiddelde van 13.400 kg melk met 4,08% vet en 3,51% eiwit. De veehouders voorzien dat gemiddeld 15.000 kg melk per koe binnen enkele jaren binnen bereik komt.

De koeien op de hoofdlocatie worden door vaste melkers uit Roemenië drie maal daags gemolken in een 2 x 12-visgraatmelkstal. De dieren zijn gehuisvest in meerdere groepen, waaronder een groep nieuwmelkte vaarzen.

Alle groepen krijgen twee keer per dag een verse portie van een compleet tmr-mengsel met 70 procent snijmais-kuil en 30 procent graskuil als ruwvoerbasis en persulp en bierbostel als bijproducten, aangevuld met een premix met onder andere mineralen. De snijmais wordt gehakseld volgens de shredlage-methode en is daarmee grover van structuur dan traditioneel gehakselde mais.

Het basisrantsoen wordt voor drie productiegroepen (vers, hoogproductief en laagproductief) op maat gemaakt met raapschroot, sojaschroot en maismeel. Voor de verse koeien komen daar nog synthetische aminozuren bij. 'Ons bedrijf is Vlog-gecertificeerd, mede omdat dit meerwaarde oplevert bij de verkoop van vaarzen', legt Brandl uit. 'Dit betekent dat voer dat we aankopen, gecertificeerd gmo-vrij moet zijn. Dat maakt met name de aankoop van soja duur. We voeren daarom een rantsoen met maximaal 16,5 procent ruw eiwit. Om in de aminozuurbehoefte van de verse koeien te voorzien vullen we dit voor deze groep gericht aan.'

Razendsnelle genetische vooruitgang

De verwachte productiestijging baseren de veehouders mede op een razendsnelle genetische vooruitgang. 'Sinds 2019 laten we van alle kalveren genoomfokwaarden bepalen', legt Brandl uit. 'Onze hoogste dieren scoorden toen 128 punten op de totaalindex RZG. Zes jaar later is het gemiddelde 128 en gaan de toppers naar de 150.' Aan de progressie ligt een uitgekiende fokkerijstrategie ten grondslag. 'Alle pinken met een RZG van meer dan 130 insemineren we met gesekst sperma van hoge genoomstieren. Daarnaast spoelen we een tiental van de allerhoogste pinken en de embryo's zetten we in op het onder eind van de veestapel', legt de veehouder uit. Overigens spelen genoomfokwaarden bij de vaarzenverkoop nog nauwelijks een rol. 'Deze zijn op aanvraag beschikbaar, maar staan niet in de veilingcatalogus', vertelt Brandl. 'Een enkele koper is geïnteresseerd in A2A2-dieren, maar het overgrote deel beoordeelt vaarzen enkel op exterieur en productie', is haar ervaring. In het fokdoel komt productie, uitgedrukt in kilogrammen vet en eiwit, op de eerste plaats. Ook de uier- en beenwerkvererving wordt zwaar ingewogen en op gezondheidskenmerken willen ze niet toegeven. 'Hoornloosheid is geen doel – ook vaarzenkopers hechten daar nog weinig waarde aan – maar de laatste jaren gebruiken we door het stijgende niveau wel steeds meer hoornloze stieren', vertelt Brandl. 'Onze medewerker die de kalveren onthoort, is er blij mee.'

Voor de fokkerij werken Timmering en Brandl nauw samen met het Osnabrücker Herdbuch Genossenschaft

(OHG). 'Hun visie op fokkerij sluit goed aan bij de onze', legt Brandl uit. 'Zo is er sprake van een win-winsituatie, waarbij zij ons begeleiden met stier- en paringsadvies en wij met hen meedenken over nieuwe ontwikkelingen.' De progressieve fokkerijkoers heeft ook al geleid tot de inzet van de stier Suntro P. Timmering kocht zijn moeder als kalf voor een paar honderd euro op een veiling. Ze bleek over hoge genoomfokwaarden te beschikken en groeide uit tot een geweldige producent. Daarbij kreeg ze 92 punten voor exterieur en schittert ze in de showring. Zo werd ze in 2024 reservekampioene in de middenklasse op de Osnabrücker Schwarzbunttag.

▲
Min of meer als hobby houdt Brandl een koppel pinzgauers, dubbeldoeldieren van een traditioneel Oostenrijks ras

Jonge herdmanager als mede-eigenaar

Het werk op het omvangrijke bedrijf wordt rondgezet met veertien vaste medewerkers (waaronder zeven melkers) en een wisselend aantal losse krachten. Sinds drie jaar delen Timmering en Brandl de eindverantwoordelijkheid met de 29-jarige Maraike Schaffer, die vijf jaar geleden op het bedrijf kwam werken als 'herdmanager'. Naast de vaste en losse medewerkers lopen er altijd uitwisselingsstudenten en stagairs rond op het bedrijf. En allemaal schuiven ze voor koffie en maaltijden aan in de woonkeuken. 'Naast dat we jonge mensen veel willen leren, brengen ze ook frisse ideeën in. We discussiëren wat af aan onze keukentafel', zegt Brandl met een lach. 'Maar als aanpassingen de bedrijfsvoering beter maken, zijn we het snel eens.'

Doordachte details en onorthodoxe keuzes

Jens Timmering en Astrid Brandl dachten goed na over het ontwerp van een nieuwe stal voor kalfkoeien en jonge kalveren. Quinten den Hertog legde het vast in een fotoserie, die te bekijken is op de website van Veeteelt.

▶ Veel meer foto's op veeteelt.nl